

Ahogy az ügyvezető főtitkár látja

A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága jelenéről és jövőjéről

Az egyesületi formában működő Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága olyan, immár 35 éves hagyományokkal rendelkező társadalmi szervezet, amely a határon túli magyarság kulturális civil szervezeteivel tart szoros kapcsolatot. E munkában igen nagy tekintélyt vívott ki magának. Kulturális nemzetstratégiai szempontból komoly véleményalkotó és véleményformáló erővel rendelkezik. Tagjai (egyének: egyetemi tanárok, írók, költők, újságírók, lapszerkesztők, lapkiadók, könyvtárosok, levéltárosok, művelődésszervezők, egyházi emberek, pedagógusok, valamint civil szervezetek: EMKE – Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület, CSE-MADOK a Felvidékről, Magyar Értelmiségek Kulturális Közössége Kárpátaljáról stb.) teljes egészében az értelmiség köréből kerülnek ki, közvetlen (párt)politikai szerepet nem töltenek be. Hatóköre globális: a Kárpát-medencebeli és a nyugati szórványban élő magyarság egésze.

A társaság célja: az anyanyelv megtartásában, ápolásában való segítségnyújtás, a magyar önazonosság megőrzésének, korszerű fejlesztésének támogatása, elősegítése (lap- és könyvkiadástól, gyermektáborok szervezésétől kezdve szakmai konferenciákon és továbbképző tanfolyamokon át, rendkívül színes, évekre lebontott programmal).

A társaság tevékenységének jelentőségét összességében a következőkben látom:

1. társadalmi szervezatként – a napi politikai élet alakulásától függetlenül is – a határon túli magyarság Kárpát-medencebeli és a nyugati szórványban élő, működő kulturális szervezetei, szövetségei, egyesületei és széles közvéleménye előtt fel kívánjuk mutatni a magyar kultúra, az anyanyelv töretlen egységét, a kisebbségi létben is fenntartó erejét;

2. szakmailag sokrétű (irodalom, nyelvészet, művelődéstörténet, néprajz, folklór, lap- és könyvkiadás, internetes kapcsolattartás, ifjúsági közösségépítés stb.), a kisebbségi létre koncentráló, az anyanyelvi és kulturális identitás megtartására törekvő saját, illetve együttműködésben megvalósuló programokat hajtunk végre;

3. olyan programokat tervezünk, amelyek hatásukban széles rétegeket érintenek/érintettek: rendezvényeink nemcsak a szakmai érdeklődőknek, hanem a nagy-

közönségnek is szólnak; e programoknak nemcsak lokális, hanem regionális kihatásuk is van;

4. programjainkkal, munkánkkal, kapcsolattartásunkkal a Kárpát-medencei térség valamennyi országában jelen szeretnénk lenni, ahol magyarok élnek;

5. tevékenységünkkel (társadalmi szervezeti szinten) ébren kívánjuk tartani az anyaországgal való szoros kapcsolatot is, ily módon is ábrázolva a nemzeti stratégia egységét;

6. jelenlétünkkel (programjainkkal, tevékenységünkkel, kapcsolattartásunkkal) a) egyértelműen jótékony hatást kívánunk gyakorolni a nemzeti egység kontinuitástudatára, b) a szélsőségekkel szembeni mérsékelt és körültekintő, ám céltudatos szemléletmód kialakulására/kialakítására törekszünk c) nagymértékben segíteni kívánjuk az európai integrációs folyamat megértését/megértetését, d) segíteni kívánjuk Magyarország szerepvállalásának ismertetését/elfogadtatását ebben a folyamatban; e) segíteni kívánunk a Magyarország EU-tagságával együtt járó schengeni egyezmény következményeinek megismertetésében és a rájuk való felkészülésben, illetve a vízumkényszer beállta utáni kulturális kapcsolattartás töretlenségének biztosításában.

7. Politikai semlegessége és szakmai tekintélye révén társaságunk kétségbe nem vont hitelességgel van jelen a határon túli magyarság életében.

8. Magyarország és a határon túli magyarság viszonyrendszere a történelmi korszakváltás határához érkezett. Társaságunk ma az egyetlen olyan hazai intézmény, amely ebben a korszakváltásban és -váltásban a hagyományos kulturális értékek továbbvivője és e kulturális kapcsolattartás társadalmi szintű megjelenítője, fejlesztője lehet a jövőben is a határon túli magyarság vonatkozásában. (Munkájának jellegében a társaságunk nem keverendő össze olyan, a mindenkor magyar kormány által garantált anyagi háttérrel rendelkező szervezetekkel, mint például az Illyés Közalapítvány, Apáczai Közalapítvány, Segítő Jobb Közalapítvány stb., amelyek több más hasonló közalapítvánnyal együtt elsődlegesen finansziális támogatások elosztására hivatottak.)

Nem rejthetem véka alá, hogy feladatainknak – amelyeket szerény, négy fős apparátussal végzünk – a

jelenlegi, egyre apadó költségvetési támogatás árnyékában egyre nehezebben tudunk eleget tenni. Társaságunk potenciális anyagi sorvadása rendkívül rossz üzenet lenne abban a határon túli magyar közegben, amely értelmiségiként a helyi magyar kulturális élet legstabilabb háttere, mentes a demagógiától, politikai nézeteit és magatartását illetően pedig Magyarország irányában ma is a szó legjobb értelmében mérsékeltnek mondható.

Társaságunk – miközben folyamatosan keresi saját tevékenysége megújítási módozatait is – a magyarországi nemzetstratégia fontos, pozitív elemeként kíván

megjelenni a jövőben is a kulturális kapcsolattartás, a nemzeti önazonosság megtartása, az anyanyelvápolás terén. A szakmailag hosszú távra tervezett programjával, a határon túli magyarság igen széles körében kiterjedt munkájával a jövőben is arra törekszik, hogy a kulturális nemzetstratégiai szempontokat a (párt)politikai küzdelmek provincializmusából a szakmaiság és a depolitizált nemzeti elkötelezettség korszerű és egyetemes szintjére emelje.

Komlós Attila

Utóirat

Kedves Péter!

Telefonbeszélgetésünk során említetted, hogy a készülő októberi EU-s számban az én révkomáromi előadásomból főleg az elején szereplő történeti részleteket tervezel közölni. Mégis arra kérlek, hogy – ha csak egy mód van rá – az előadásom végéből legalább ez az itt mellékelt néhány záró mondat is hadd lásson lapodban napvilágot, mert ezzel a jövőt, s ebben Társaságunk egyedi szerepét, feladatát igyekeztem érzékeltetni.

*Köszönettel, baráti üdvözlettel,
Nagy Károly*

Az Anyanyelvi Konferencia ezentúl arra összpontosíthatja a tevékenységét, amit egyéb szakmák nem vagy csak részben, időnként vagy érintőlegesen művelnek.

Ez a szakterület a magyar nyelv és kultúra megtartása, használata és művelése nem magyar többségű környezetben, társadalomban, és ezen belül is: a magyar mint részben vagy teljesen idegen, vagy második nyelv és kultúra oktatása, művelése gyermekeknek és fiataloknak.

Ez a szakterület egyre fontosabb az összmagyarság számára, különösen, ha azokat az adatokat is figyelembe vesszük, amelyek a Magyarországon kívül élő magyarság népességcsökkenését, szórványosodását, asszimilációját mutatják.

Czine Mihály, aki nemcsak tudós irodalomtörténész, hanem Anyanyelvi Konferenciánk 1970 óta hűséges résztvevője, támogatója és a magyar szigetvilág peregrinus prófétája is volt, sosem mulasztotta el Adyt idézni: „A magyarság szükség és érték az emberiség és az emberiség csillagokhoz vezető útja számára.”

A nemzet megmaradása nemcsak demográfiai fennmaradásától, hanem nyelve és kultúrája megmaradásától, nemzettudata megmaradásától, bárhol élő kö-

zösségei szolidaritásának, egymást támogató képességének és készségének megmaradásától is függ.

Anyanyelvi Konferenciánk a jövőben sem tehet kevesebbet, mint azt, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel, szakszerű minőségigénnyel, hűséges szolgálattal törekszik arra, hogy támogassa, buzdítsa ennek a szükséges értéknek a megmaradását, felelősségteljes megtartását, művelését a Magyarországon kívül élő jövő magyar nemzedékek számára, és hogy elősegítse magyar nemzetünk különélő részeinek az együttműködését, integrációját, egyesülését abban a világban, amely immár globális hazánk a magasban.

Legutolsó híreink szerint ez év decemberére összehívták a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága választmányát. A választmány hatvantagú, közülük húszan az anyaországban, húszan a határon túl, a Kárpát-medencei szomszédságban, húszan pedig Nyugat-Európában vagy a tengerentúlon élnek és dolgoznak. (A szerk.)